

UNIVERSITY OF INDIANAPOLIS

SCHOOL OF OCCUPATIONAL THERAPY

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-наукову програму
«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія
Національного університету фізичного виховання і спорту України**

Представлена освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» орієнтована на забезпечення стратегічної потреби українського суспільства у висококваліфікованих науково-педагогічних працівниках, які забезпечують послідовний розвиток реабілітаційних професій відповідно до актуальних практичних проблем професій фізична терапія та ерготерапія. Концепція програми передбачає системне переосмислення існуючих наукових парадигм та продукування нових, цілісних знань для розвитку сучасної реабілітації, що ґрунтується на наукових доказах та свідченнях.

Зміст програми висвітлює фундаментальні теоретико-методологічні положення реабілітаційної науки, філософію сучасної охорони здоров'я, концепції відновлення та адаптації функціональних можливостей людини, а також інструменти академічної комунікації, іноземні мови та міждисциплінарний менеджмент. Програма створює умови для проведення наукових досліджень, спрямованих на оптимізацію функціонування, акцентуючи на активності та участі згідно з міжнародними стандартами.

Процес навчання має виражений творчо-орієнтований та проблемно-пошуковий характер, що стимулює критичне мислення, навички генерування новаторських ідей та здатності до самостійного здобуття глибоких знань. Застосування інтерактивних лекцій, дискусійних семінарів, практичних і лабораторних практикумів у поєднанні з індивідуальною науково-дослідницькою роботою здобувачів створює сприятливий науковий простір для академічного зростання PhD-аспірантів.

Аналіз освітньої та наукової компоненти свідчить про високий рівень формування ключових компетентностей третього рівня вищої освіти, зокрема: здатності виявляти актуальні наукові проблеми, розробляти та реалізовувати оригінальні дослідження, що мають наукову новизну та практичну цінність для галузі фізичної терапії та ерготерапії; формування навичок системного аналізу вітчизняного та світового досвіду, доказової перевірки гіпотез і критичного оцінювання результатів, висвітлених у світовій науковій літературі; опанування дослідницького інструментарію, дотримання принципів біоетики, академічної доброчесності та усвідомлення соціально-етичного впливу власних розробок; підготовки аспірантів до викладацької діяльності у закладах вищої освіти та презентації здобутків української реабілітаційної науки на міжнародному рівні.

Особливо цінною перевагою даної програми є широкий спектр вибірових дисциплін, що створює передумови для формування гнучкої траєкторії навчання і дає змогу здобувачам обирати освітні компоненти, які безпосередньо відповідають їхнім вузькоспеціалізованим науковим запитам, сприяючи поглибленню індивідуальних дослідженнях. Не менш важливими є доступність академічної мобільності та можливості долучення аспірантів до міжнародних партнерств та проектів із провідними європейськими закладами вищої освіти.

Для подальшого підвищення якості підготовки фахівців рівня PhD та відповідності сучасним світовим викликам вважаю за доцільне висловити наступні рекомендації. З метою модернізації та розширення освітньої компоненти з методології (OK9), у якій наявні дисципліни зі статистики та дослідницької методології забезпечують якісну базову підготовку, для вищого PhD-рівня доцільно розширити змістовий блок цієї дисципліни, зокрема інтегрувати до навчального процесу практичне застосування якісних та змішаних (mixed-methods) дизайнів досліджень, методологію проведення систематичних оглядів і мета аналізу, а також вивчення клінічної ефективності та методів впровадження наукових доказів у практичну діяльність (імплементаційної науки). Окрему увагу слід приділити висвітленню методологічних підходів до розроблення, перекладу, міжкультурної адаптації та валідації інструментів оцінювання у фізичній терапії та ерготерапії. Паралельно важливо посилити підготовку здобувачів у сфері управління дослідницькими даними через розробку планів управління даними (Data Management Plan), впровадження інструментів відкритої науки (Open Science) та забезпечення високої відтворюваності результатів досліджень.

Затверджені напрями науково-дослідних робіт відображають актуальні потреби української реабілітації, однак потребують подальшого розширення. Зокрема, критично важливим є належне врахування культурно-чутливої адаптації міжнародних підходів й інструментарію, розширення сфер потенційної професійної діяльності ерготерапевтів із виходом за межі клінічної практики у громаду (community-based practice) та освітнє середовище, а також обов'язкове включення напрямку ерготерапії у сфері психічного здоров'я, що є надзвичайно гострою та актуальною проблемою для України в сучасних умовах.

Окреслені напрямки для удосконалення програми не применшують високу оцінку її якості та відповідності наявним освітнім стандартам. Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії зі спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» є цілісною, високоякісною, актуальною та сучасною. Вона цілком відповідає вимогам стандарту вищої освіти відповідного рівня, забезпечує високу якість освітньої та наукової діяльності і може бути рекомендована до затвердження та впровадження у закладі вищої освіти.

Ольга Мангушева, PhD, MOT, OTR
Викладачка кафедри ерготерапії,
Коледж наук про здоров'я
Університет Індіанаполіса, США